

BELGISCHE SENAAT

 ZITTING 2000-2001

19 APRIL 2001

Wetsontwerp houdende instemming met het Facultatief Protocol bij het Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen, gedaan te New York op 6 oktober 1999

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE BUITENLANDSE BETREKKINGEN
EN VOOR DE LANDSVERDEDIGING
UITGEBRACHT DOOR
DE HEER **DEDECKER**

1. Inleidende uiteenzetting van de vertegenwoordiger van de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken

Het Facultatief Protocol bij het Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van

 Aan de werkzaamheden van de commissie hebben deelgenomen :

1. Vaste leden : mevrouw De Roeck, de heren Devolder, Dubié, Geens en Dedecker, rapporteur.
2. Plaatsvervangers : de heren Cornil, Daif, Monfils en mevrouw Pehlivan.

Zie :

Stukken van de Senaat :

2-643 - 2000/2001 :

- Nr. 1 : Wetsontwerp.
Nr. 2 : Verslag.

SÉNAT DE BELGIQUE

 SESSION DE 2000-2001

19 AVRIL 2001

Projet de loi portant assentiment au Protocole facultatif se rapportant à la Convention sur l'élimination de toutes les formes de discrimination à l'égard des femmes, fait à New York le 6 octobre 1999

RAPPORT

FAIT AU NOM
DE LA COMMISSION
DES RELATIONS EXTÉRIEURES
ET DE LA DÉFENSE
PAR M. **DEDECKER**

1. Exposé introductif du représentant du vice-premierministreetministredesAffairesétrangères

Le Protocole facultatif se rapportant la Convention sur l'élimination de toutes les formes de discrimina-

 Ont participé aux travaux de la commission :

1. Membres effectifs : Mme De Roeck, MM. Devolder, Dubié, Geens et Dedecker, rapporteur.
2. Membres suppléants : MM. Cornil, Daif, Monfils et Mme Pehlivan.

Voir :

Documents du Sénat :

2-643 - 2000/2001 :

- N° 1 : Projet de loi.
N° 2 : Rapport.

vrouwen, dat door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties bij resolutie 54/4 van 6 oktober 1999 werd goedgekeurd en door België werd ondertekend te New York op 10 december 1999, wordt ter bekrachtiging voorgelegd aan het Belgisch Parlement.

Aangezien het een gemengd verdrag betreft, moet het worden goedgekeurd door de gemeenschappen en de gewesten.

Dit Facultatief Protocol vormt een aanvullend internationaal rechtsinstrument bij het Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen en draagt bij tot een betere bescherming van de fundamentele rechten van de vrouw. Aangezien de met het oog op de controle in het verdrag vastgelegde werkwijzen ontoereikend bleken, is het Protocol van het allergrootste belang omdat het een doelmatiger eerbiediging van de in het verdrag bedoelde rechten van de vrouw mogelijk maakt.

Het Facultatief Protocol treedt in werking drie maanden na de datum van neerlegging van de tiende akte van bekrachtiging of van toetreding.

Op 10 juli 1985 bekrachtigde België het Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen (CEDAW), dat in werking trad in 1981. Dit verdrag bevat een omschrijving van de discriminatie van vrouwen en een lijst van maatregelen die de Verdragsluitende Staten worden verzocht te nemen op privé-gebied en uit hoofde van de overheid om een einde te maken aan de discriminatie. Het verdrag behelst velerlei gebieden, met name werkgelegenheid, opleiding, stemrecht, nationaliteitswetgeving, de rechten inzake huwelijk en echtscheiding, gezondheidszorg en gelijkheid voor de wet. Bij het verdrag werd een «Commissie voor de uitbanning van discriminatie van vrouwen» opgericht, die een onafhankelijke en internationale controle uitoefent op de door de lidstaten in het kader van het verdrag aangegane verbintenissen. Deze controle wordt uitgeoefend middels het bestuderen, op vaste tijdstippen, van de door de Staten die partij zijn bij het verdrag aan de commissie overgelegde verslagen betreffende de interne maatregelen die genomen werden met toepassing van de bepalingen van het verdrag.

Het Protocol voorziet in een werkwijze om de commissie ten aanzien van de Staten die partij zijn bij het Protocol in staat te stellen:

— door individuele personen of groepen van personen in het bezit te worden gesteld van kennisge-

tion à l'égard des femmes, qui a été approuvé par l'Assemblée générale des Nations unies dans sa résolution 54/4 du 6 octobre 1999 et signé à New York par la Belgique le 10 décembre 1999, sera soumis pour ratification au Parlement belge.

Le traité étant déclaré mixte, il devra être approuvé par les communautés et les régions.

Ce Protocole facultatif constitue un instrument juridique international additionnel à la Convention sur l'élimination de toutes les formes de discrimination à l'égard des femmes qui contribue au renforcement de la protection des droits fondamentaux des femmes. Les mécanismes de contrôle insérés dans la convention s'étant révélés inefficaces, ce Protocole revêt une importance primordiale qui permettra un meilleur respect des droits de la femme prévus dans la convention.

Le Protocole facultatif entrera en vigueur trois mois après le dépôt du dixième instrument de ratification ou d'adhésion.

La Belgique a ratifié le 10 juillet 1985 la Convention sur l'élimination de toutes les formes de discrimination à l'égard des femmes (CEDAW) qui est entrée en vigueur en 1981. Cette convention définit la discrimination à l'égard des femmes et dresse la liste des mesures que les États contractants sont priés de prendre, aussi bien dans la sphère publique que privée, pour mettre un terme à cette discrimination. Elle couvre une grande variété de domaines dont l'emploi, l'éducation, le droit de vote, la législation sur la nationalité, les droits relatifs au mariage et au divorce, les soins de santé et l'égalité devant la loi. La convention a créé un «Comité pour l'élimination de la discrimination à l'égard des femmes» qui exerce un contrôle international et indépendant sur les engagements souscrits par les États membres dans le cadre de la convention. Ce contrôle s'opère par l'examen à des périodes fixes des rapports nationaux que les États parties lui soumettent au sujet des mesures prises sur le plan interne en application des dispositions de la convention.

Le Protocole crée un mécanisme qui permettra au comité et ce dans le cadre des États parties au Protocole:

— de recevoir, de la part d'individus et de groupes d'individus, des communications concernant des

vingen betreffende de specifieke schendingen van het verdrag (de kennisgevingprocedure wordt nader toegelicht in de artikelen 1 tot 7 van het Protocol), en

— een onderzoek in te stellen naar specifieke ernstige schendingen van het verdrag die de commissie onder de aandacht werden gebracht (de onderzoeksprocedure wordt nader toegelicht in de artikelen 8 en 9 van het Protocol).

Het Protocol moet de verdragsluitende Staten in staat stellen de verbintenissen die zij in het verdrag zijn aangegaan beter te begrijpen, de toepassing van het verdrag te bevorderen door de Staten die klachten willen voorkomen alsmede wijzigingen willen aanbrengen in discriminerende wetten en praktijken, bij te dragen tot de bestaande mechanismen voor de toepassing van de rechten van de mens zoals ze door de Verenigde Naties zijn vastgelegd en de aandacht van de publieke opinie te vestigen op de meer specifieke mensenrechten met betrekking tot de discriminatie van vrouwen.

België heeft van dichtbij alle fasen gevolgd die geleid hebben tot het opstellen van dit Protocol.

In 1976 al, toen de besprekingen over de slottekst van het verdrag werden afgerond, had België voorgesteld een bijkomend artikel in te voegen in het verdrag betreffende het onderzoek van de mogelijkheid om een procedure vast te leggen voor klachten van individuen en Staten die partij zijn bij het Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen. Het leek ons land belangrijk dat de verzoekers nadat ze alle interne rechtsmiddelen hadden uitgeput, nog de mogelijkheid zouden hebben internationale rechtsmiddelen aan te wenden. Op dat ogenblik was er voor dit voorstel weinig belangstelling, misschien omdat de bestaande procedures voor het Internationaal Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van rassendiscriminatie en het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten op dat ogenblik nog niet geleid hadden tot veel rechtspraak. De behandeling van dit probleem werd dan ook uitgesteld.

In 1993 werd de draad terug opgenomen en werd de «Commissie voor de rechtstoestand van de vrouw» belast met het samenbrengen van een groep deskundigen die tot taak hadden dit probleem te bestuderen. In 1996 startte een redactiegroep met de formele uitwerking van de tekst van een Protocol tot invoering van een kennisgevingprocedure en een onderzoeksprocedure. Zowel in de fase van het denkwerk als bij het opstellen zelf van het Protocol had België een geregelde inbreng.

violations spécifiques de la convention (la procédure de communication est détaillée aux articles 1er à 7 du Protocole), et

— d'entreprendre des enquêtes sur les violations spécifiques ou graves de la convention qui auront été portées à l'attention du comité (la procédure d'enquête est détaillée aux articles 8 et 9 du Protocole).

Le Protocole devrait permettre aux États contractants de mieux comprendre les obligations souscrites dans la convention, de stimuler à la fois la mise en œuvre de la convention par les États qui souhaitent éviter des plaintes ainsi que des changements dans des lois et pratiques discriminatoires, de contribuer aux mécanismes existants pour la mise en œuvre des droits de l'homme dans le système des Nations unies et d'attirer l'attention de l'opinion publique sur les dispositions des droits de l'homme plus spécifiquement relatives à la discrimination à l'encontre des femmes.

La Belgique a suivi de près toutes les étapes qui ont mené à l'élaboration de ce Protocole.

Dès 1976 et alors que les discussions sur le texte final de la convention se terminaient, la Belgique avait proposé d'introduire un article supplémentaire dans la convention relatif à l'examen de la possibilité d'établir une procédure pour des plaintes d'individus et d'États parties à la Convention CEDAW. Il lui semblait important que les requérants, une fois les recours internes épuisés, puissent avoir la possibilité d'un recours international. Cette proposition ne suscita pas beaucoup d'intérêt à l'époque, peut-être parce que les procédures existantes pour la Convention internationale sur l'élimination de toutes les formes de discrimination raciale et le Pacte international relatif aux droits civils et politiques n'avaient à ce moment produit que peu de jurisprudence, et cette question fut reportée à plus tard.

L'idée fut reprise, et en 1993 la «Commission de la condition de la femme» fut chargée de réunir un groupe d'experts chargés d'examiner cette question, et en 1996 un groupe de rédaction commença l'élaboration formelle du texte d'un Protocole portant création à la fois d'une procédure de communication et d'une procédure d'enquête. L'apport de la Belgique, tant au stade de la réflexion, que de l'élaboration même du Protocole fut régulier.

2. Bespreking en stemmingen

De artikelen 1 en 2, alsook het wetsontwerp in zijn geheel, worden zonder bespreking eenparig aangenomen door de 9 aanwezige leden.

Vertrouwen wordt geschonken aan de rapporteur voor het opstellen van dit verslag.

De rapporteur,
Jean-Marie DEDECKER.

De voorzitter,
Marcel COLLA.

*
* *

**De door de commissie aangenomen tekst
is dezelfde als de tekst
van het wetsontwerp
(zie stuk Senaat nr. 2-643/1)**

2. Examen et votes

Les articles 1er et 2 ainsi que l'ensemble du projet de loi ont été adoptés sans discussion à l'unanimité des 9 membres présents.

Confiance a été faite au rapporteur pour la rédaction du présent rapport.

Le rapporteur,
Jean-Marie DEDECKER.

Le président,
Marcel COLLA.

*
* *

**Le texte adopté par la commission
est identique au texte
du projet de loi
(voir le doc. Sénat n° 2-643/1)**